

Dear anti-capitalist

tentoonstelling 28 januari – 23 maart 2024

Jewyo Rhii (Seoul, Korea)

Dear, my love, anti-capitalist, 2013

Fear, 2015

Twee belangrijke werken uit de collectie van de Koreaanse kunstenaar Jewyo Rhii: een liefdesbrief en een hoekkastje, een liefdesbekentenis en een angst bezwering.

Op het hoekkastje is het woord *fear* met stukjes hout vastgelijmd en vervolgens is het woord nogmaals op een stuk papier geschreven. Het kastje wordt een plek waar de angst ligt en neergelegd is, een ritualistische bezwering, waardoor het persoonlijke angsgevoel deel wordt van een sociale ruimte, waar de grens tussen het persoonlijke – en het openbare leven niet meer bestaat. De angst is in de wereld en wij zijn daar eveneens met alles wat wij doen en laten.

Ook de liefdesbrief wordt in de aanroep van de *anti-capitalist* een manifest met een maatschappelijke dimensie. Het privé domein van de liefde wordt verruimd tot een openbaar domein, waar gedragscodes en omgangsvormen tot stand komen, die individuen deelgenoot maken van een groter verband.

De vrijheid te spreken en iets te doen, functioneert en heeft gewicht in het sociale verband.

Van Jewyo Rhii zijn nog een 5-tal werken in de collectie opgenomen met een serie tekeningen

Franz Erhard Walther (Potsdam, Duitsland)

Kunst Stoff Kunst, 1985

Franz Erhard Walther is een oude bekende van Henk Visch, die niet alleen een belangrijke positie heeft in de na-oorlogse kunst in Europa, maar wiens werk in de collectie een brug slaat tussen individualisme en humaniteit; tussen vrijheid van expressie en het sociaal contract dat mensen bindt. De Duitse kunstenaars hebben zich na de oorlog sterk ingezet voor het terugwinnen van de humaniteit in de samenleving. FEW heeft twee vormen ontwikkeld waarin dit proces zich kon ontwikkelen: de *Handlung*-performance, waar een handeling in termen van een sociale relatie zichtbaar wordt en het *Lager* waar stoffen en kleren opgeslagen liggen, als prototypische vormen voor het bekleden van een mogelijke (sociaal-maatschappelijke) rol.

Het opengeslagen stoffen boek in de collectie nodigt uit tot het omslaan van een zijde van het boek en weer terug.

Jimmie Durham (1940-2021)

Smashing, 2004

Er zijn nog twee werken van Jimmie Durham in de collectie 'Camera' die teruggaat op een samenwerking in Gent voor de tentoonstelling 'Rendez-Vous' (1993). JD was in America

actief als mensenrechten activist voor de Native Americans. De 'Camera' met daarin een Coca Cola flesje verstopt, was tentoongesteld op *Rendez-vous*, als herinnering aan en symbool van de Amerikaanse bewakingscultuur, die inmiddels ook in Europa ingang heeft gevonden. En het tweede werk is getiteld *Rue Fénélon* (1995) een videowerk, waarin een steen vanuit een dichtgetimmerd sloophuis op straat gesmeten wordt.

Het werk *Smashing* is een experimentele film, waarin hij een burocraat speelt die zijn taak uitvoert. Iemand geeft een object en de burocraat slaat het stuk met een steen, waarna de handeling met een stempel en een handtekening afgerond wordt.

Sandrine Morgante (Brussel, België)

You Gold, 2023

Sandrine Morgante is in haar werk gericht op de overgang van het spreken naar het schrijven, waarbij in het handschrift de stem en het gesprek vertaald worden in een tekening. Het werk *You Gold* is de optekening van een gesprek met iemand met een burnout, waarbij de persoonlijke bekentenis van de psychisch-sociale druk die tot de burnout geleid hebben, vertaald wordt in een tekening met een handgetekende tekst van het gesprek. Een van de bronnen voor dit werk was *Infinite Jest* van David Foster Wallace.

Rineke Dijkstra (Amsterdam, NL)

Titanic, 1988

De titel van het portret van een jong meisje roept het beeld op van de ondergang van de onoverwinnelijk gewaande Westerse macht; het schip dat op haar maiden trip op 14 april 1912 hulpeloos binnen 3 uur na de botsing op een ijsberg, met de elite van Europa aan boord, ten onder ging.

De blik van het jonge meisje, is starend naar beneden gericht, daarbij de camera uitschakelend als toeschouwer. Zij is zelf de getuige van haar eigen wereld. Het portret wordt het beeld van een nieuwe generatie die de ideologie van de onoverwinnelijkheid en van het mateloos succes onmaskert op het moment van ondergang.

Flexboj & L.A. (Brussel, België)

*I'm not an artist
just a business man
who happens to be good at painting*, 2019

De collectie heeft meerdere werken van dit kunstenaarsduo. Werken op papier, op canvas en een sculptuur.

Hier spreekt de jonge schilder die voortgaat op de weg van zijn/haar voorgangers, in dit geval Andy Warhol, die de kunst en de commercie bij elkaar bracht als een succesvol koppel. Het schilderij is als een comic strip, waarin de historische uitspraak in het praktische relativiseren staat, dat het dagelijks leven nodig heeft en kenmerkt. Hoewel Warhol een icoon is van een vernieuwend kunstbegrip, dat in de kunstgeschiedenis een pertinent

moment is van de verschuivende, maatschappelijke rol van de kunstenaar, wordt dit engagement juist door de banaliteit van de mededeling, teruggebracht tot een sarcasme over het primaat van geld over kunst. Warhol als vader van het kapitalisme in de kunst, die afgeschreven wordt als voorbeeld voor volgende generaties met de snijdende woorden: *'I'm not an artist, just a business man...'*

Elke kunstenaar kiest zijn eigen voorbeeld, zijn eigen vijand, zijn eigen vrienden.

Pawel Podolak, (Leipzig, Duitsland)

Creatio ex Nihilio, 2009

Er zijn in de collectie 5 werken van Pawel opgenomen. Alle uit de tijd dat hij aan de akademie van Münster verbonden was, waar ook Henk doceerde.

De latijnse tekst, *shepping uit het niets*, heeft in eerste instantie een theologische betekenis: God schiep hemel en aarde uit het niets en in het spreken ontstond de wereld die de mens als verwoording leert kennen en zo doorgronden kan. De theologisch basis van de Westerse kunst is hiermee verbonden: verbeelding is verwoording en vice versa. Het is in de 19de eeuw de roep geworden van de romantische kunstenaar, die de bron van zijn handelingen en zijn denken bij zichzelf zoekt en vindt. In dit werk is dit romantisch verlangen een soort nostalgie naar een eigen vrijheid, een eigen expressie, die los kan staan van het maatschappelijk debat naar de functionaliteit en de rol van kunst.

Het is het dilemma van de Westerse kunst, gaat het om individuele en vrije expressie of domineert het maatschappelijk functioneren? Of kunnen deze posities met elkaar verenigd worden?

Kars Persoon (Amsterdam, NL)

The second of two, 1994

In de collectie zijn meerdere werken van Kars Persoon: schilderijen, werken op papier en dit werk op plexiglas. Hij is een jeugd vriend, met wie ook op een uitgebreide briefwisseling teruggeblikt kan worden, waarin alles aan de orde is gekomen waar de kunstenaar zijn oog op kan laten vallen. Hij is een schilder, die experimenteert met kleuren, vormen en voorstellingen die uit de verf tevoorschijn komen als bloemen op een veld. De tekst is nooit ver weg, in de lucht zwevend als zoemende insecten.

Dit prototypische mensbeeld doet denken aan de Bauhaus tijd, waarin het lichaam niet het psychische noch het sensuele centrum is van het intellectuele leven, maar een motorische en functionele unit is van waaruit alle beweging voortkomt. Het is het stille moment voor de dans, het moment van de ingehouden adem voordat het spreken begint. De danser die zijn dans in gedachten voorbereidt.

Henk Visch (Eindhoven NL)

As we speak... 2023

Hors des murs du Palais, 2018-2023

Freiheit (ohne Reiter), 2013

Entre sort et choix, 2023

Deze werken zijn gekozen als een uitbreiding van de grote centrale sculptuur '*Hors des Murs du Palais*'. De kruipende figuur heeft verwantschap met een dier, dat rondsnuffelt, een viervoeter dat alles waarneemt wat zich laag, net boven de grond afspeelt. Het heeft een eigen blikveld, dat niet samenvalt met dat van de mens, misschien met dat van een klein kind. De kleine, donkere figuren schuilen in zijn oksels en tussen zijn benen als in een grot, waardoor de maat binnen deze scene verschuift en Kafkaesk vervormd: de figuren zijn volwassen mensen en het dier is een berg of een brug met onder zich een schuilplek. Net als '*De Brug*' (1980) is deze viervoeter een sensor van alles wat nadert,

(...) *aanschouwen van alles wat ver is, aan de grens der dingen waar alles zijn samenhang verliest (...) de steeds aanwezige afgrond.*(...) is te lezen op het werk uit 1980. Kafka schreef in 1917 een kort verhaaltje waarin hij een brug is, die zich omdraait om iemand die nadert te kunnen zien en dan omlaag stort.

Freiheit (ohne Reiter) is het model voor de buitensculptuur in Fellbach, dat samen met *Entre Sort et Choix* hier in de tentoonstelling de aandacht verlegt naar de vloer, naar alles wat laag, net boven de grond, dichtbij is en zo de horizon, het perspectief op een verte uitschakelt. Het verticale werk '*As we speak...*' is een staaf met draadjes en stukjes ijzer en hout, die samengebracht toch verraden dat dit alles in een wel zeer voorlopig verband staat.